

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 523/2025-38

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **JUDr. Ondreja Urbana, MBA, advokáta**, Červeňova 15, Bratislava, zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. B1-4T/47/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. B1-4T/47/2022 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**
3. Náhradu trov konania sťažovateľovi **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 523/2025-27 z 3. septembra 2025 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa, doručенú ústavnému súdu 21. júla 2025, v časti, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-4T/47/2022 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhol tiež, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal mu primerané finančné

zadosťučinenie 2 500 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom. Vo zvyšnej časti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny v spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 3 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a ostatného spisového materiálu (vrátane vlastnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu) vyplýva, že sťažovateľ ako advokát bol opatrením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 4T/47/2022 z 21. novembra 2022 podľa § 40 ods. 2 Trestného poriadku ustanovený v trestnom konaní za obhajcu obvineného. Predmetná trestná vec je právoplatne ukončená na základe rozsudku Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4To/131/2023 zo 14. decembra 2023. Sťažovateľ podal mestskému súdu 16. júla 2024 návrh „*Vyčíslenie náhrady trov konania a náhrady trov právneho zastúpenia*“, ktorým žiadal o priznanie odmeny a náhrad ustanovenému obhajcovi 11 884,72 eur v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytnutie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Namieta, že napriek tomu, že podľa § 553 ods. 3 Trestného poriadku o jeho odmene a náhradách má byť rozhodnuté do 30 dní od podania návrhu, mestský súd v jeho veci nevykonal žiaden úkon. To vzhľadom na charakter jeho nároku vedie aj k porušeniu jeho majetkových ústavných práv, keďže ním uplatňovaná čiastka je nezanedbateľná.

3. Sťažovateľ ďalej poukázal na to, že 25. februára 2025 a opakovane 10. júna 2025 adresoval konajúcemu súdu sťažnosť na prešetrenie priesťahov podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku. O týchto sťažnostiach bolo rozhodnuté oznámením o spôsobe vybavenia sťažnosti z 23. júna 2025 tak, že súd *de facto* pripustil priesťahové konanie vyššieho súdneho úradníka, ktorý poukazoval na vysoké množstvo pridelenej práce, ktorú má na starosti. Tiež opakuje, že do dňa podania ústavnej sťažnosti nedisponuje žiadnym súdnym rozhodnutím o priznaní odmeny a nedisponuje ani žiadnymi finančnými prostriedkami za poskytovanie právnych služieb, čím dochádza okrem iného k porušeniu jeho práva vlastníť a pokojne užívať majetok.

4. Sťažovateľ 12. augusta 2025 doplnil svoju ústavnú sťažnosť písomným podaním, v ktorom uviedol, že mestský súd uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom 23. júla 2025 rozhodol o priznaní náhrady trov a odmeny ustanoveného obhajcu 8 211,47 eur sťažovateľovi (uznesenie bolo sťažovateľovi doručené 7. augusta 2025, pozn.). Proti predmetnému uzneseniu podal 8. augusta 2025 sťažnosť, čím konanie ako celok stále nie je ukončené, a tým nebola ukončená ani právna neistota sťažovateľa, ktorá k dnešnému dňu trvá viac ako 1 rok a 3 týždne. Zároveň upravil pôvodný petit svojej ústavnej sťažnosti vo vzťahu návrhu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré navýšil na 3 000 eur.

5. Ďalším doplnením ústavnej sťažnosti podaním z 2. septembra 2025 sťažovateľ „aktualizoval“ skutkový stav veci po podaní ústavnej sťažnosti, znova poukázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), zopakoval sťažnostný petit a požadovanú sumu primeraného finančného zadosťučinenia navýšil na 3 500 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Prezентujúc početnú judikatúru ústavného súdu a EŠLP k problematike zbytočných prietáhov v súdnom konaní, sťažovateľ zdôrazňuje, že „*neefektívnym, nesústredeným, nehospodárnym a zdĺhavým postupom*“ mestského súdu (ktorý bližšie nešpecifikuje, pozn.), resp. jeho absolútnou nečinnosťou dochádza nielen k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ale aj k „*odňatiu*“ práva na súdnu ochranu, ako aj práva pokojne užívať jeho majetok (finančné prostriedky), nakladať s ním či inak disponovať.

7. K zložitosti veci sťažovateľ uvádza, že vo veci rozhodovania o trovách konania ide o „*podružnú*“ agendu súdov charakterizovanú právnou a faktickou nenáročnosťou, v ktorej má súd konať rýchlo, bezproblémovo a bez zbytočných prietáhov. Neprimeraná dĺžka napadnutého konania nie je vyvolaná správaním sťažovateľa, ktorý vynaložil potrebnú súčinnosť, vyčíslil náhradu trov konania a náhradu trov právneho zastúpenia a poskytol mestskému súdu podklady potrebné k rozhodnutiu. Mestský súd má rozhodovanie plne vo svojej dispozícii, a preto aj neprimerané prietahy v konaní a predlžovanie právnej neistoty sťažovateľa idú výlučne na ťarchu konajúceho súdu.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

8. Mestský súd vo svojom vyjadrení k obsahu ústavnej sťažnosti sp. zn. 1SprV/162/2025 z 12. augusta 2025 a jeho doplnení z 19. augusta 2025, o ktoré ho ústavný súd požiadal ešte vo fáze jej predbežného prerokovania (§ 56 ods. 6 veta za bodkočiarkou zákona o ústavnom súde), uviedol, že napadnuté konanie je vedené mestským súdom pod sp. zn. B1-4T/47/2022. V predmetnej veci sťažovateľ 26. februára 2025 podal sťažnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku, na ktorú mu bolo v konaní vedenom pod sp. zn. 1SprV/72/2025 listom z 28. februára 2025 odpovedané, že spis sa aktuálne nachádza na Najvyššom súde Slovenskej republiky a o trovách právneho zastúpenia bude rozhodnuté až po jeho vrátení z dovolacieho súdu. Následne sťažovateľ podal 10. júna 2025 opätovnú sťažnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku, na ktorú mu bolo odpovedané listom z 23. júna 2025, že príslušný vyšší súdny úradník o trovách právneho zastúpenia rozhodne, akonáhle mu to jeho pracovné možnosti umožnia. Dňa 25. júna 2025 vyhlásil, že trvá na svojej sťažnosti a žiadal, aby bola jeho sťažnosť predložená krajskému súdu. Krajský súd uznesením sp. zn. 3Ntro/1/2025 z 8. júla 2025 rozhodol, že sťažnosť pre nečinnosť podaná sťažovateľom ako obhajcom je opodstatnená a mestskému súdu v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 4T/47/2022 určil lehotu na vydanie rozhodnutia o odmene a náhrade ustanovenému obhajcovi desať pracovných dní od doručenia spisu prvostupňovému súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia nadriadený súd skonštatoval pracovnú zaťaženosť personálneho aparátu súdu prvého stupňa, avšak opakovanú sťažnosť sťažovateľa vyhodnotil ako opodstatnenú. Podľa vyjadrenia mestského súdu vyšší súdny úradník napriek svojej pracovnej zaťažnosti postupoval v súlade s rozhodnutím krajského súdu, uprednostnil rozhodovanie o trovách právneho zastúpenia pred inými trestnými konaniami a o trovách právneho zastúpenia rozhodol uznesením z 23. júla 2025, proti ktorému sťažovateľ podal 8. augusta 2025 rozsiahlu sťažnosť. V nej navrhol, aby sudca mestského súdu predmetné uznesenie sp. zn. 4T/47/2022 z 23. júla 2025 vydané vyšším súdnym úradníkom zrušil a vec mu vrátil na opätovné konanie.

8.1. Zákonný sudca poukázal na to, že ním poverený vyšší súdny úradník má pridelené na vybavovanie a rozhodovanie aj mnoho ďalších vecí, kde je nutné priebežne konať, resp. kde v rámci objektívnych možností vzhľadom na počet vybavovaných vecí aj koná. Skutková a právna zložitosť sporu nie je náročná, avšak pre vyššieho súdneho úradníka bola časovo mimoriadne zaťažujúca, keďže musel preštudovať rozsiahly spisový materiál a prekontrolovať až 38 úkonov právnych služieb, ktoré si advokát vyúčtoval a následne vyhotoviť uznesenie s odôvodnením svojho rozhodnutia. Vzhľadom aj na iné veci, ktoré musí vybavovať prednostne, vyšší súdny úradník nemohol rozhodnúť v lehote v zmysle § 553 ods. 3 Trestného poriadku. Podľa názoru mestského súdu je však lehota uvedená v § 553 ods. 3 Trestného poriadku iba poriadkovou lehotou a v prípade jej nedodržania ustanovenému obhajcovi nepatrí právo na finančné zadost'učinenie. S poukazom na to, že 23. júla 2025 mestský súd vykonal sťažovateľom namietaný úkon navrhol, aby ústavnej sťažnosti nebolo vyhovené.

8.2. Po prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie mestský súd doplnil svoje predchádzajúce vyjadrenia písomným podaním z 19. septembra 2025, v ktorom jeho predseda uviedol, že v predmetnej veci bola pod sp. zn. B1-4T/47/2022 sťažnosť sťažovateľa sudcom mestského v celom rozsahu zamietnutá, pričom uznesenie o náhrade trov právneho zastúpenia tak nadobudlo právoplatnosť k 19. septembru 2025. Vzhľadom na už uvedené mestský súd navrhol ústavnú sťažnosť sťažovateľa zamietnuť ako nedôvodnú.

9. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľa na podanie repliky k vyjadreniu mestského súdu, keďže jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde“).

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 381/2020, I. ÚS 304/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

12. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96, a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00) zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

13. Z hľadiska povahy veci ústavný súd konštatuje, že v napadnutom konaní nezistil existenciu právnej ani skutkovej náročnosti, keďže rozhodovanie o odmene a náhrade hotových výdavkov za obhajobu patrí do každodennej činnosti všeobecných súdov (II. ÚS 498/2024, III. ÚS 146/2025). Sťažovateľ svojím správaním k vzniku prietáhov neprispel, hoci je pravdou, že o svoju vec sa intenzívne zaujímal až po odmietnutí jeho prvej ústavnej sťažnosti na prietahy v napadnutom konaní uznesením ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 107/2025 z 13. februára 2025 z dôvodu neprípustnosti sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde (k tomu bližšie bod 3 odôvodnenia tohto nálezu).

14. Pokiaľ ide o postup mestského súdu, bez potreby podrobných analýz je pre ústavný súd podstatné, že mestský súd o trovách obhajoby rozhodol až po viac ako roku od predloženia vyúčtovania a návrhu sťažovateľa. Uznesenie vyššieho súdneho úradníka bolo vydané v lehote určenej krajským súdom, ktorý prešetroval sťažnosť sťažovateľa na prietahy mestského súdu v trestnom konaní (rozhodnutie sp. zn. 3Ntro/1/2025 z 8. júla 2025, pozn.). O trovách obhajoby bolo rozhodnuté uznesením č. k. B1- 4T/49/2022 z 23. júla 2025, proti ktorému sťažovateľ podal 8. augusta 2025 sťažnosť. Zákonný sudca mestského súdu predmetnú sťažnosť zamietol a uznesenie o odmene a náhrade hotových výdavkov ustanoveného obhajcu tak nadobudlo právoplatnosť 19. septembra 2025. K dĺžke rozhodovania vyšším súdnym úradníkom nepochybne prispela skutočnosť, že v čase podania prvej sťažnosti sťažovateľa podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku (25. februára 2025) sa súdny spis nachádzal na najvyššom súde, keď bolo zo strany mestského súdu objektívne nemožné o trovách obhajoby rozhodnúť.

15. Pokiaľ ide o obranu mestského súdu, ktorá sa týka objektívnych príčin vzniku prietáhov v dôsledku nadmerného zaťaženia vyššieho súdneho úradníka (k tomu bližšie bod 8.1. odôvodnenia tohto nálezu), túto ústavný súd nemôže celkom akceptovať. Ústavný súd pritom poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nie je možné prenášať technicko-organizačné problémy štátnych orgánov na účastníkov konania (strany sporu), čo platí o to viac, ak to má za následok porušenie ich základných práv alebo slobôd. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (IV. ÚS 97/04, IV. ÚS 136/03, IV. ÚS 35/06, II. ÚS 481/2017). Aj napriek tomu, že nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania, resp. sporových strán (pozri napr. I. ÚS 119/03, II. ÚS 179/2013, II. ÚS 264/2013, II. ÚS 481/2017). Inak povedané, chronická preťaženosť všeobecných súdov nemôže ospravedlniť neprimeranú dĺžku konania pred týmito súdmi (rozhodnutie ESLP Klein v. Nemecko z 27. 7. 2000, sťažnosť č. 33379/96, bod 43).

16. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prietahy, ktorými došlo k porušeniu namietaných práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

17. Sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov. Keďže mestský súd medzičasom právoplatne rozhodol o odmene a náhrade hotových výdavkov za obhajobu (k tomu bližšie bod 14 odôvodnenia tohto nálezu), stratilo opodstatnenie, aby ústavný súd uložil mestskému súdu príkaz konať, a preto ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel [§ 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde *a contrario* (bod 2 výroku tohto nálezu)].

18. Sťažovateľ sa domáha, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie 3 500 eur. Vzhľadom na právoplatné rozhodnutie o náhrade trov obhajoby, dĺžku rozhodovania mestského súdu (1 rok), ako aj procesnú aktivitu sťažovateľa (body 3 a 13 odôvodnenia tohto uznesenia), majúc na pamäti, že cieľom priznania finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd v konkrétnych okolnostiach veci považoval vyslovenie porušenia základných práv sťažovateľa za postačujúce. Sťažovateľovi tak finančné zadosťučinenie nepriznal a v tejto časti jeho ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 2 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

19. Dikcia § 73 zákona o ústavnom súde svojou štruktúrou (vzťah odseku 1 a 3) vytvára koncept, podľa ktorého účastník konania na ústavnom súde v zásade sám znáša trovy takého konania a len v odôvodnených (i) prípadoch ústavný súd môže (ii) podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Zákon o ústavnom súde nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako je to v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesov (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd tak disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 238/2021). V prejednávanvej veci nie je odôvodnené, aby sťažovateľovi bola priznaná náhrada trov konania (bod 3 výroku tohto nálezu). Rozhodnutie sťažovateľa poskytujúceho právne služby v rámci výkonu advokácie dať sa zastúpiť iným advokátom (hoci ani advokátovi nie je možné uprieť takéto právo) v konaní pred ústavným súdom, v ktorom namieta porušenie svojich práv, nemožno považovať za hospodárne a účelné z pohľadu nákladov konania. Od sťažovateľa ako právne kvalifikovanej osoby (advokáta) je dôvodné očakávať schopnosť spísať ústavnú sťažnosť, ak v konaní pred všeobecným súdom, v ktorom vystupuje ako účastník konania, došlo k zbytočným prietahom (m. m. III. ÚS 617/2023, I. ÚS 680/2023, I. ÚS 12/2024).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. septembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu